

Tsgha ta lwi ŋa La Hebru

Gwadgamata Lazglafta nda ma Zwanani

¹ Manda ghalya ná, nda kda fitika Lazglafta ta gwadganatá dzidziha mu nda ta tvi kavghakavgha nda ma wa la anabi.

² Ama ndanana, nda ma Zwanani ta gwada Lazglafta ta gwada nda amu. Ma fitika zlagiginta Lazglafta ta ghəŋa hadik* ná, nda tsa Zwanani ya zlagigin tsi. Tsa Zwanani ya guli fanagha tsi ta ga mgham ta ghəŋa inda skwi.

³ Tsa Zwanani ya ta mara glakwa Lazglafta. Manda va nzakwa Lazglafta ya ná, manda va tsaya nzakwa tsatsi guli. Nda ma mbrakwa gwadani ŋanata tsi ta inda skwi ta ghəŋa hadik. Tahula kdintani ta magatá slna ghuŋintá dmakwa mnduha, ka nzatá tsi ta luwa nda ga zeghwa Lazglafta† ya ta ga mgham ta ghəŋa inda skwi.

Mal Yesu ka inda duhwalha Lazglafta

⁴ Mantsa ya kəl tsa Zwanani ya ka malaghutá duhwalha Lazglafta, manda va hgu ya vlan tsi ka malaghutá ŋa tan ya.

⁵ Had duhwala Lazglafta ya ta kdə walanja Lazglafta ta mnanata kazlay:

«Kagha ná, Zwanani da ka, nda nza yu ka Da gha daga gita» kə'a wa.

* **1:2** Ngha ta Yuh. 1:3. † **1:3** Ngha ta Zab 110:1.

Had'ya guli ta kdə walaŋta tsi ta mnanata kazlay:
Dza'a nzakway yu ka Da gha,
dza'a nzakway kagha ka Zwaŋa da‡ ka'a guli wa.

⁶ Sana skwi guli, ma fitika dza'a Lazglafta ghunagatá kdakwa Zwaŋani da ghəŋa hadik, ka'a mantsa:
«Ka tsəlba inda duhwalha Lazglafta ta tsəlbu ŋani,»
ka'a.

⁷ Ama wya ka'a mnata ta ghəŋa duhwalani:
«Gwal ksihatá slna hahəŋ, ŋa nanaftá həŋ manda
falak,

ŋa nzakwa taŋ manda ghanika vu,»§ ka'a.

⁸ Ŋa Zwaŋani ya, wya ka Lazglafta mnata ta
ghəŋani:
«Dughurukwa ga mghama gha Lazglafta ná,
nda nza ŋa kdekedzeŋ. Dafa ga mghama gha ná,
nda nza ŋa ga mgham ta ghəŋa mnduha nda tvi
tdukwa.

⁹ Skwiha tdukwatdukwa ta zdəgaghatá kagha,
dva a kagha ta ghwadaka skwiha wa.
Tsaya kəl Da gha Lazglafta ka pghaghaghatá rda
zdaghaftá ŋuduf,
ka dvtutá tsi ta kagha ka malaghutá graha* gha,»
ka'a.

¹⁰ Ka'a guli:
«Kagha ná, Mgham ka.

Ma zraftani, kagha ta magaftá ghəŋa hadik.
Luwa guli ná, magatá slna dzva gha ya.

¹¹ Inda tsa skwi ya ná, dza'a hərdú hərdá həŋ.
Ama kagha ná, nda nza kagha ŋa kdekedzeŋ.
Tsa hadik ya nda luwa tani ná,

‡ **1:5** Ngha ta Zab 2:7 nda 2 Sam. 7:14. § **1:7** Aya. 6:7. Vrafta ta
zlahu 32:43 nda Zab 104:4. * **1:9** Aya. 8:9. Ngha ta Zab 45:7-8.

dza'a haluhala həŋ manda halakwa lgut.

¹² Manda ya ta mbsafta lu ta lgut ya, manda tsaya dza'a mbsafta ka ta həŋ.

Dza'a mbədavafmbəda həŋ, manda ya ta mbədavafuta lgut.

Ama kagha, manda va tsa nzakwa gha ya ná, manda va tsaya ka, had' kdavakta† nzakwa gha wa.»

¹³ Ta walaŋ a Lazglafta ta mnanatá ya dər turtuk mataba duhwalhani kazlay:

«Sawi nzata nda ga zeghwa da, dza'a pghapgha yu ta ghumaha gha ŋa nzakwa taŋ ka skwata pgha səlahaz‡ gha» kə'a wa.

¹⁴ Duhwalha Lazglafta ná, sulkumha ta maganatá slna ta Lazglafta, ta ghwanu lu ta həŋ ŋa katanťá gwal ta nzakway ŋa mutsa mbaku ya.

2

Mbaku ta fərtuta katakata

¹ Tsaya tama ná, nda ra ka sganaghata mu ta maga dásuwa nda skwi ya snaŋ mu, kada kwala mu ta zwađuta ma tvi.

² Tsa gwađa si ta mnə duhwalha Lazglafta* ghalya ya ná, nda mbra nzakwani. Inda gwal ta kwal kul klaftá tsa gwađa ya ka gwađa, ka kwalaghutá snata ná, mutsafmutsa həŋ ta guma ya ta ranťá həŋ.

³ Ka si mantsa ya tsi, waka amu dza'a ndapta ma tsa guma ya, ka si kwalaghukwala mu ta tsa

† **1:12** Aya. 10:12. Zab 102:26-28. ‡ **1:13** Ngha ta Zab 110:1.

* **2:2** Duhwala Lazglafta si ta kla lwa Lazglafta ghalya Slna gwal ghunay 7:53.

glakwa glakwa mbaku ya tama? Wya tinəl Mgham Yesu ta mna tsa gwađa ta mbaku ya tama, ka sga-maghatá gwal ta snanťá tsa gwađa ya guli kazlay: Kahwathwata tsa gwađa ya kə'a.

⁴ Ka nlanaghatá Lazglafta kaghəñani guli ta tsa gwađa tan ya, nda ma maga nızlaha, nda ma skwiha ka mandərmimi,[†] nda mazənzəmma kavghakavgha. Dəganafha Sulkum nda ghuđa ta slna ta mnduha nja maga skwiha kavghakavgha manda ya kumanj tsi guli.

Mndu ya ta hla mnduha da mbaku

⁵ Mantsa ya ná, duhwalhani a vlanj Lazglafta ta ga mgham ta ghəña zamana ta sagha ta mnə mu ya wa.

⁶ Katək ná, wya ka sana mndu vindafta ma deftera Lazglafta:

«Sanawu mndu ka ka ní Lazglafta kəl ka ka havapta ka tsatsi.

Sanawu mnda səla kəl ka ka nghapta ka tsatsi na?

⁷ Anj mndani, vraganavgha ka gudzekw nja fitik kwitikw mista duhwalha Lazglafta.

Tahula tsa, ka fanaghatá ka ta glaku nda sgit.

⁸ Ka vlanťá ka ta ga mgham[‡] ta ghəña inda skwi demdem,» ka'a.

Ka vlanťá Lazglafta ta ga mgham ta ghəña inda skwi, ka lu ya ná, had sana skwi kul had tsi ta ga mgham ta ghəñani nda tsaya wa. Anj mndani, ta ngha a mu karaku kazlay: Ta gay mndu ta mgham ta ghəña inda skwi kə'a wa.

⁹ Tsa mndu vragana lu nja fitik kwitikw mista duhwalha Lazglafta ta nzakway ka Yesu ya nghanj

[†] 2:4 Ngha ta Markus 16:17-18, 20, 5:12. [‡] 2:8 Aya. 6:8. Ngha ta Zabura 8:5-7.

amu. Ka vlanťa Lazglafta ta glaku, nda sgit ta ghəŋa vəl mtutani, ka ghuyťa đanwa. Mantsa ya tama, ma zđakatahuda Lazglafta ná, ka ŋa inda mndu đanťa tsi ta mtaku.

¹⁰ Inda skwi ná, Lazglafta ta magafta. Ka ŋani nzakwani guli. Mantsa, ka đvaftá Lazglafta ta payaftá Yesu nda ma ghuya đanwa ya ghuyə tsi, kada mutsafta ndəghata mnduha ta nzaku ka zwanani, ŋa hlayni ta həŋ da glakwani. Yesu tsa mndu dza'a hla həŋ da mbaku ya.

¹¹ Tsa mndu ta ghuđa mndu ya nda tsa gwal ghuđiŋ lu ya tani ná, ma da turtuk həŋ. Tsaya tsa kwal hula ksanťa Yesu ka hga həŋ ka zwanamani ya. Ka'a nda Lazglafta mantsa:

¹² «Dza'a mnanmna yu ta hga gha da zwanama đa. Dza'a zləzlvay yu ta hga gha mataba tskata mnduha,§» ka'a.

¹³ Ka'a guli mantsa:

«I'i ná, nda fa ghəŋa đa dar ka ŋa Lazglafta,» ka'a.
Ka'a guli na:

«Wana yu kawadaga nda zwaniha ya vliha*
Lazglafta,» ka'a.

¹⁴ Tsa zwaniha mnə tsi ya ná, mnda səla həŋ demdem. Ka nutá Yesu ka ghəŋani guli ka mnda səla manda va hahəŋ, kada lavinťa tsi ta mtuta, ŋa nanatá halaway ta ŋanatá mbrakwa mtaku ya, ka mbegi.

¹⁵ Mantsa ya magata Yesu, ŋa zlu'agaptá həŋ ta gđata ta nzaku ma zləŋa mtaku ya ta niŋťa həŋ ka vu'ani ya.

§ 2:12 Ngha ta Zabura 22:23. * 2:13 Ngha ta Isaya 8:17, 18.

16 Mantsa ya nzakwani, duhwalha Lazglafta a sa tsi da katanŋa wa. Zivra Abraham† ya sa tsi da katanŋa.

17 Tsaya tama kəl tsi ka nzakway ka skwi nda ra ka nutani ka gra vgha nda zwanamani, kada nzakwa tsi ka mali ta ghəŋa gwal ta dra skwi ŋa Lazglafta. Tsatsi ná, dagala tawa hidahida da tsi, ŋərma ya ma slna Lazglafta, ŋa platá dmakwa mnduha.‡

18 Ndanana tama, lavinŋlava ta katanŋá gwal ta dzəghu halaway, kabga dzghanŋdzgha lu ta tsatsi ka ghəŋani, ka ghuyanaptá danwa.

3

Yesu mali ta ghəŋa Musa

1 Mantsa tama zwanama, kaghuni gwal hgan Lazglafta ŋa nzakw ka ŋani, fafwa ndana ghuni ta Yesu ghunatá mnda Lazglafta, ka mali ta ghəŋa gwal ta dra skwi ŋa Lazglafta ya. Tsatsi tsa zlghaf mu ta mnə mu banluwa ya.

2 Yesu ná, Lazglafta ta zbafta ŋa maga tsa slna ya. «Ka nzaku tsi ka ŋərma mndu ma tsa slna ya, ma nzakwani da Lazglafta manda va ŋa Musa, ma magayni ta slnani ŋa inda gwal ma həga Lazglafta* ya.»

3 Mal mndu ta ba həga ta vlanŋta lu ta sgit ŋani, ka vərda tsa həga ya. Mantsa ya ná, dina ka vlanŋtá glaku ta Yesu ka malaghutá ŋa Musa.

4 Inda həga ná, mndu ta bafta. Mndu ta baftá inda skwi guli ná, Lazglafta ya.

† 2:16 Ngha ta Isaya 41:8-9. ‡ 2:17 Ngha ta Livitik. 4:20, 26, 35 nda 16:6, 10, 11. * 3:2 Ngha ta Mbsak 12:7 nda skwi ya vindin lu mistani ŋa ŋanata.

⁵ Musa ná, n̄ərma mndu ya ma slna si ta magə tsi ma inda h̄əga Lazglafta. Sl̄ənani ná, mnanan̄tá mnduha ta skwiha má dza'a mn̄ə Lazglafta ya.

⁶ Kristi ná, zwan̄ ta nzanaghata ta gh̄əŋa h̄əga ya. Amu tsa h̄əgani ya, ka ḡdanaḡda mu ta n̄anata zlḡhay nda n̄udufa mu, ka gh̄ərbay mu ta gh̄ərbaku ma fatá gh̄əŋa mu.

Mbi'a vgha fana Lazglafta ta mnduhani

⁷ Tsaya tama kəl Sulkum nda ghūba ka mnay kazlay:

«Gita, ka nda sna kuni ta lwani,

⁸ yaha kuni t̄əŋanaftá gh̄əŋa ghuni manda n̄a dzidz̄iha ghuni,

ta sli'anaftá gwada ma fitika dzəgh̄an̄ta t̄əŋ ta Lazglafta ma mtak ya.

⁹ Ka Lazglafta ná, kulam nda nghan̄ta t̄əŋ ta n̄ərma skwi magə yu n̄a t̄əŋ ma vaku fwad̄ mbsak ná,

ka dzəgh̄ihatá h̄əŋ.

¹⁰ Tsaya tama kəl yu ka gaftá sidi nda h̄əŋ.

Ka yu mant̄sa:

“Ta dza'a ta k̄əma ta k̄əma h̄əŋ nda ghwad̄aka ndanu,

sna a h̄əŋ ta skwi ta kumə yu da h̄əŋ wa.”

¹¹ Ma tsa gatá sida da ya ná, wad̄awada yu, had̄ h̄əŋ dza'a walan̄tá lami da tsa vla mbi'a† vgha payanaf yu ta h̄əŋ ya wa,» ka'a.

¹² Dasuwa ka kuni zwanama da, yaha ya d̄ər tur-tuk mataba ghuni da nzata nda ghwad̄aka n̄uduf ka zlanavatá Lazglafta ta vla hafu ya.

† 3:11 Aya 7-11, Zabura 95:7-1.

13 Ta hgay Lazglafta ta kaghuni «gita» guli. Mbruvuswa vgha ghuni inda fitik, kada kwala dmaku nanaghatá kaghuni, da tənanaftá ya dər turtuk ma kaghuni ta ghəŋ.

14 Amu ná, graha Yesu Kristi mu ka ŋanaŋa mu his his dzvu ta kahwathwata fatá ghəŋ ya mutsaf mu daga taŋtaŋ ya.

15 Wya ka lu mnata daga ghalya:
«Gita, ka nda sna kuni ta lwani,
yaha kuni tənanaftá ghəŋa ghuni, manda ŋa
dzidziha ghuni ta sli'anaf tá gwada nda
tsi‡ ya.»

16 I wa tsa mnduha ta snaŋtá lwa Lazglafta ka sli'anaf tá həŋ ta gwada nda tsi ya na? Tsa gwal ta sabə ta hadika Masar hlagap Musa ta həŋ ya a ra?

17 Ta ghəŋa i wa ta ga Lazglafta ta sidi ma tsa vaku fwad mbsak ya guli na? Ta ghəŋa tsa gwal ta gatá dmaku ka rwutá həŋ ma mtak ya a ra?

18 Ŋa i wa wadata tsi kazlay: Had həŋ dza'a walaŋta lami da tsa vla mbi'a vgha payanaf tsi ta həŋ ya wu kə'a ya na? Ŋa tsa gwal ta sli'anaf tá § gwada ya a ra?

19 Nda ngha mu ná, traptra ta həŋ ta lami da tsa vla mbi'a vgha payanaf lu ta həŋ ya, kabga kwalaghuta taŋ ta zlglafta.

4

1 Tshala tamafta Lazglafta ta imi ta sləməŋ ka-zlay: Dza'a laviŋlava kuni ta lami da vla mbi'a vgha ya payaghunaf yu kə'a ya, dasuwa ka kuni tama,

‡ 3:15 Zabura 95:7-8, manda ya mnaf gwada Grek ŋa ghalya mnafta lu. § 3:18 Aya 16-18: Ngha ta Mbsak 14:1-35. Aya 18: Zabura 95:11.

da pɔ́aghutá sani dər turtuk mataba ghuni ka kwal lami.

² Guli ná, mnamamna lu ta Lfida Gwada manda va ya mnana lu ta dzidziha mu ghalya. Ama katan a tsa gwada mnana lu ta hən ya dekdək wa. Manda snan̄ta tan̄ ta tsa gwada ya, ka kwalaghutá hən ta zlgħafta nda ɲɔ́ɔ́fa tan̄.

³ Amu gwal ta zlgħaftá tsa gwada ya dza'a lami da tsa vla mbi'a vgha ya. Ka Lazglafta mnata na:

«Wadawada yu ma gatá sida da:

Dza'a nghay yu ka waka hən dza'a lami da tsa vla mbi'a vgha* si payanaf yu ta hən ya,» ka'a.

An̄ mndani, kd̄ɲkda ta magatá slna daga ma zlrafta ghəŋa hadik.

⁴ Ka lu mnata ma sana vli ma deftera Lazglafta ta ghəŋa mandəfáŋa fitik na: «Badu mandəfáŋa fitik mbi'apta Lazglafta ta vghani ma inda slnani†,» ka'a.

⁵ Ka'a guli manda va ya ghada tsi ta mnata na: «Had hən dza'a walan̄tá lami da tsa vla mbi'a vgha‡ ya si payanaf yu ta hən ya wu,» ka'a.

⁶ Tsa gwal ta snan̄ta tan̄tan̄ ta tsa Lfida Gwada ya ná, lamə a hən wu, kabga kwalaghuta tan̄ ta snanatá gwada Lazglafta. Tsaw nda ghada fata Lazglafta kazlay: Dza'a lamla sanlaha kə'a guli.

⁷ Tsaya tama kəl tsi ka tsəglaftá sana fitik ta nzakway ka «gita». Di'ɲ fitik tahula tsa, ka mnigin̄tá tsi ta tsa gwada ya nda ma wa Dawuda, ta slanaghata lu ta vindatani:

Gita, ka snan̄sna kuni ta lwani,

* 4:3 Ngha ta Zabura 95:11. † 4:4 Zlrafta 2:2. ‡ 4:5 Zabura 95:11.

yaha kuni da tɔŋanaftá ghəŋa§ ghuni kə'a ya.

⁸ Ka si má va ɓhadanam ɓha Dzesuwa ta hɛŋ da tsa vla mbi'a vgha* ya ná, má mnəgla a Lazglafta ta gwada ta tsa sana fitik ya wa.

⁹ Tsaya tama ná, ta mamu tsa mbi'a vgha ya ŋa mnduha Lazglafta manda va tsa fitika mbi'a vgha baɗu mandəfáŋ ya.

¹⁰ Mndu ya ta lami da vla mbi'a vgha ya payaf Lazglafta ya ná, ta mbi'a vgha tsatsi guli ma ŋani ma slna manda mbi'apta mbi'ap Lazglafta ma ŋani ya guli.

¹¹ Tsaya tama ná, ŋavamaŋa ka lama mu da tsa vla mbi'a vgha ya. Dasuwa ka mu da kwalaghutá mu ta snanatá gwada Lazglafta, manda tsa ŋa dzidzíha mu ya.

¹² Gwada Lazglafta ná, nda hafu mida, mbrumba katakata guli. Zuza ka malaghutá wa limay his his. Lavinlava ta zlagadamta da ŋuɗuf, nda vla nzugu tani dikw da ɗuɗzi. Nda sna ta dgaptá skwi ta ɗaslu mndu, nda skwi ta ndanu tsi tani.

¹³ Haɗ sana skwi ta ɗifaghuta ta wa ira Lazglafta wa. Nzidid hɛŋ demdem ta wa irani. Nda ngha irani ta inda skwi demdem. Dza'a mnay mu ta inda skwi ta kəmani.

Yesu mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta

¹⁴ Tsəhala mamu mu nda mali ta ghəŋa gwal ta dra skwi ŋa Lazglafta ta hemanata, ta nzakway ka Yesu Zwaŋa Lazglafta, ta ɓhadafta ta luwa da Lazglafta ya, sladafmaslada dar ta zlghay nda ŋuɗufa mu.

§ 4:7 Zabura 95:7-8, manda ŋa gwada Grek ŋa ghalya mnaf ta lu.

* 4:8 Ngha ta Vrafta ta zlahu 31:7, Dzesuwa 22:4.

¹⁵ Mali ta ghəŋa gwal ta dra skwi ŋa Lazglafta ya nda hta mbrakwani ka su'a skwi kawadaga nda amu ma hta ta mbrakwa mu a ŋa amu wa. Katək ná, dzghaŋdzgha lu ta mala mu ta ghəŋa gwal ksa slna Lazglafta manda va amu, ama ga a tsatsi ta dmaku wa.

¹⁶ Ka si mantša tsi tama, gavanamavagava nda fatá ghəŋ ta Lazglafta, tsatsi ta vla zdakatahudi, ŋa tawatani ta hidahida ta amu, ŋa vlamatani ta zdakatahudani ŋa katamata ma fitik ya nda ra.

5

¹ Inda mali ta ghəŋa gwal ksa slna Lazglafta ná, mataba mnduha zabapta lu. Slna taŋ ná, ŋa maganatá slna ta Lazglafta da manaka taŋ ya, ŋa vla skwi nda pla ghəŋ ŋa Lazglafta ta ghəŋa dmakwa mnduha.

² Tša la mali ta ghəŋa gwal ta dra skwi ŋa Lazglafta ya ná, nda sna hahəŋ ká həŋ dza'a maga skwi dīna ŋa gwal kul snaŋtá maga skwi dīna, ta maga dmaku, kabga wanafwa skwiha ta hta mbraku ta tsatsi guli.

³ Tsaya tama dza'a kəl tsatsi ka pla ghəŋ ŋa Lazglafta, ta ghəŋa dmakuhani*, ta ghəŋa dmakuha mnduha yeya a wa.

⁴ Hađ mndu ta klaftá tša glaku ŋa nzaku ka mali ta ghəŋa gwal maga slna Lazglafta ya ka fanaghatá ghəŋani wa. Lazglafta ta hgaŋta manda ya hgaŋ tsi ta Haruna.

⁵ Manda va tsaya Kristi guli, tsatsi a ta fanaghatá ghəŋani ta nzaku ka mali ta ghəŋa gwal ksa slna

* 5:3 Ngha ta Levitik 9:7.

Lazglafta wu, ama Lazglafta ta nzakway ka Da ta mnay ηani kazlay:

Kagha ná, Zwaṅa da ka,
nda nza yu ka Da gha gita kə'a.

⁶ Ka'a ta mnay ma sana vli guli na:

«Kagha mali ηa kdekedzeṅ ta ghəṅa gwal ta ksa slna
Lazglafta,
manda ηa Melkisedek† ya,» ka'a.

⁷ Ma fitika nzakwa Yesu ma ghəṅa hadik ná, ka magə tsi ta du'a ka taw ka ηdanɗa da Lazglafta ta laviṅtá mbanafɗa ma mtaku‡. Ka snanatá Lazglafta ta ghəṅa vəl hananatani ta ghəṅani.

⁸ Kulam nda nzakwani ka Zwaṅa Lazglafta ná, ka sutá tsi ta duni, kəl tsi ka sɗaṅta kazlay: Snatá gwaɗa ná, skwi nda bla ya kə'a.

⁹ Manda kɗiṅta Lazglafta ta dzanaghatá ghəṅa skwi ya kumaṅ tsi nda ma tsatsi, ka nzaku tsi ka mndu ya ta mba inda gwal ta snanatá gwaɗani, ηa nzakwa taṅ nda hafu ηa kdekedzeṅ.

¹⁰ Ka fatá Lazglafta ka mali ta ghəṅa gwal ta dra skwi ηa Lazglafta manda ηa Melkisedek.

Dasuwa ka kuni da zlaṅtá kuni ta zlgħay nda ηuduf

¹¹ Mamu skwi dagala ηa mnay ta ghəṅani, tsaw nda bla tsislay ηa ghuni, kabga la a da sləməṅa ghuni wa.

¹² Nda kɗa fitik má prək ka nzakwa ghuni ka gwal taghanatá skwi ta sanlaha, kabga nda kɗa fitika ghuni ta tagha skwi, ama ta sna a kuni wa. Na sləglavapta nda sla vgha ka taghəgəлта ηa ghuni

† 5:6 Aya 5-6: Zabura 2:7. Zabura 110:4. ‡ 5:7 Ngha ta Mata 26:36-46, Markus 14:32-42, Lukwa 22:39-46.

ta va tsa skwiha ma gwada Lazglafta taghu kuni daga tanjan ya. Ta sna a kuni karaku ta za skwa zay ta za la galata mndu wu, manda zwan ta ghuva tata sa u'a ya kuni.

¹³ Mndu tata zba sa u'a na, ta ka zwan ta ghuva tsaya ma mndu. Ta sna a tsa mndu ya ta skwi tdukwa§ wa.

¹⁴ Na galata mndu na skwa zay tanjana ta gdata han ta zay, ka slavapta han ka tagha dganata skwi dina, nda ya kul dinaku, na magay tan ta skwi dina.

6

¹ Mantsa ya tama, zluṇmazla ta hamata zwana tagha skwi ya ta tagha mu ta ghanja Kristi, mbadma ta ghanja tagha skwa gwal nda ndaha. Ma laghu mu vrəglaftha ta ghanja dughwanja skwi ta nzakway ka: Gwada ta ghanja pla dmaku, na zlanja mnduha ta maga slnaha ya ta kla han da Zadaku, nda gwada ta zlglafta Lazglafta nda ṇuduf,

² nda gwada ta batemha, nda gwada ta fa dzvu ta ghanja mndu, nda gwada ta sli'agapta ma mtaku, nda gwada ta tsata ghanja guma na dekdek ya.

³ Zluṇmazla ta tsahaya, mbadma ta kama ta kama. Wya skwi na magay mu nda kumay Lazglafta.

⁴ Skwi na snanta mu na: Nda bla ma mnduha ya si tsuwadakanaf tsuwadaka Lazglafta, gwal ya ta tapanata skwi ya vla Lazglafta, gwal ya si ta mutsafta Sulkum nda ghuḡa ma ṇudufa tan,

§ 5:13 Aya 12-13: Gray nda 1 La Kwarent 3:2.

⁵ gwal ya si ta dantá zdakwa gwada Lazglafta, gwal ya si ta mutsaftá mbraku ya ta nzakway ka ña zamana ta sagha,

⁶ ta zləmbuta ka vrəglamta da nzakwani ghalya ná, nda bla ka vrəglakta tañ da pləgəltá dmakwa tañ. Zləñəglafzləña həñ ta Zwanə Lazglafta ta udza zləñay, ka razay* banluwa.

⁷ Lagha imi ka gdata ta nzaku ta vwah, ka mag-afta skwi tida ña katanťá gwal ya ta hvay ná, nda tfawa tsa hadik ya da Lazglafta nda tsa.

⁸ Ka laghani, teki nda hiwir yeya ka tsa vwah ya dyanaf ta ná, kataf a tsa ta mndu tama wu, dza'a ksi'afksi'a Lazglafta, dza'a drinđra† lu.

⁹ Zwanama da, añ mndani dər má mantsa mnata ñni ná, da sna añni kazlay: Ta ñərma tvi ta nzakway ka tva mbaku ya kaghuni kə'a.

¹⁰ Lazglafta ná, tdukwa tsatsi, had dza'a zanaptá slna ghuni ya maga kuni, ña katanťá zwanama ghuni gwal zlgħay nda ñuduf, ya ta gdata kuni ta kata həñ ndanana guli ya wa.

¹¹ Ndanana ná, ta kumay ñni ta ñavata inda kaghuni nda fata ghəñ ta skwi ya faf kuni ta ghəñ tida ha ka kdavaktani.

¹² Ma ksu yađi ta kaghuni. Ksawaksa ta sada gwal ta ñavata ma zlgħay nda ñuduf, gwal ta faftá ghəña tañ ta Lazglafta ka mutsaftá həñ ta skwi ya tanaf Lazglafta ta imi ta sləməñ ta mndu.

Kahwathwata tanafta Lazglafta ta imi ta sləməñ ta Abraham

* **6:6** Aya 4-6 gray nda 10:26. † **6:8** Gray nda Zrafta 3:17-18.

13 Ma fitika tanafta Lazglafta ta imi ta sləmən ta Abraham ná, ka wadánatá tsi nda vərđá ht-sinjani, kabga hađ sana mndu ta malaghutá tsatsi ɲa wadánatani nda tsi wa.

14 Ka'a nda Abraham mantsa: «Dza'a tfaghaghatfa yu ta wi. Kahwathwata dza'a yanaf ya yu ta zivra‡ gha tusak,» ka'a.

15 Mantsa ya, ka ɲavatá Abraham, ka mutsaftá tsi ta tsa skwi tanaf Lazglafta ta imi ta sləmən ya.

16 Ta wađu mndu ta wađu ná, nda skwi ta malaghutá ht-sinja vərđá tsatsi ta wada tsi. Tsa wađu ya guli dza'a hlanatá inda tsa skwi ta zlərdə lu ta ghəɲani ya.

17 Nda tsaya ná, kumaɲkuma Lazglafta ta tsalanaptá tsa gwal dza'a tsu'a tsa skwi tanaf tsi ta imi ta sləmən ta mndu ya kazlay: Hađ yu dza'a mbədanaftá skwi mna yu wu kə'a, kəl tsi ka sganaghata nda wađu.

18 Mantsa ya ná, his skwiha ya dza'a kwal lu kul lavinjá mbədanafta. Skwiha ya tanaf tsi ta imi ta sləmən ta mndu nda wađu ya wada tsi nda tsi. Hađ dza'a walaɲtá tsakalatawi§ mida wa. Mantsa ya guli ná, ta vlamavla ta mbraku ta amu gwal ta hwayamta da ghuva Lazglafta, ɲa ɲavata mu nda fatá ghəɲ ta skwi ya tamaf Lazglafta ta imi ta sləmən ya.

19 Tsa skwi faf mu ta ghəɲ tida ya ná, nda nza manda skwa sladanatá kwambalu ma nzakwa mu. Kahwathwata dihatani hađ skwi ta gigdan̄ta wa. Zlaganapzłaga ta złala ka ɓhadamta* da vla nzakwa Lazglafta.

‡ 6:14 Złrafta 22:16-17.
Gray nda Livitik 16:2.

§ 6:18 Gray nda Mbsak 23:2.

* 6:19

²⁰ Da hada tinlaghuta Yesu ta lami ka amu, ɲa nzaku ɲa kɛkedzenj ka mali ta ghəɲa gwal dra skwi ɲa Lazglafta manda ɲa Melkisedek ya.

7

Melkisedek Mgham ta ghəɲa ksa slna Lazglafta

¹ Tsa Melkisedek ya ná, si mghama luwa Salem ya. Mali ta ghəɲa gwal ksa slna Lazglafta ta nza-kway ta luwa ya guli. Ka sli'aftá tsi ka laghwi da guya Abraham ta vrakta ta kwarafta sana mghamha nda vulu. Ka tfanaghatá tsi ta wi.

² Na tsa Melkisedek ya hlanaftha Abraham ta Zaka inda skwi zagagha tsi ma vla tsa vulu ya. Klatá ghəɲa tsa Melkisedek ya ná, «mgham tɛfukwa ya.» Guli na: Mghama luwa Salem ya. Tsa mghama luwa Salem ya guli ná, «mghama zɛaku» ya.

³ Tsatsi ná, haɗ dani wu, haɗ mani wu, haɗ dzidzani wa. Haɗ vɛl mnay kazlay: Baɗu yeya yata lu, baɗu yeya mtuta tsi kə'a guli wa. Manda Zwanja Lazglafta nzakwani. Nda nza ɲa kɛkedzenj ka mnda ksa slna Lazglafta.

⁴ Tsa Melkisedek ya ná, mndu dagala ya, ka klaftá Abraham ta nzakway ka dzidzi ya ta zaka ma inda skwi zagagha tsi, ka vlanja.

⁵ Skwi ɲa snaɲta ná, mndəra la Levi ta nzakway ka gwal ta ksa slna Lazglafta ná, zlahu Musa ta mnanatá hahəɲ, ɲa dza'a taɲ da ɗawa zaka da inda la Isra'ila. Zwanama taɲ tsa gwal ta ɗawu həɲ da həɲ ya. Aɲ mndani, zivra Abraham hahəɲ guli.

⁶ Melkisedek ná, tekwa tsatsi mataba mndəra la Levi wu, ama ka klaftá Abraham ta zaka ma skwi zagagha tsi, ka vlanja. Ta ghəɲa tsa guli ná,

ka tfanaghatá Melkisedek ta wi ta mndu ya tanaf Lazglafta ta imi ta sləməŋ.

⁷ Haď sana zlərdəy wu ná, tsa mndu ka mali ya ta tfanaghatawi ta tsa mndu ka sagəŋ ya.

⁸ Mndəra la Levi ta zlgħa zaka ma skwi mut-saf lu ya ná, ta mtay həŋ ta mtaku. Ama tsəna Melkisedek ta zlgħafta zaka da Abraham na ná, mndu ta nzaku nda hafu ŋa kdekedzeŋ ya, manda ya nda vinda ma defteri.

⁹ Ŋa tsinťá ghəŋani, tsa Levi ta tsu'a zaka da sanlaha ya ná, klafkla tsatsi guli ta zaka ka vlanťá Melkisedek nda ma dzidza taŋ Abraham.

¹⁰ Aŋ mndani, ta ya a Abraham ta Levi, ta lagħa Melkisedek da guyaku nda Abraham wu, ama mamu tsatsi ma vgha dzidzani.

¹¹ Ŋa mndəra la Levi ta nzakway ka gwal ta ksa slna Lazglafta, vlanťa Lazglafta ta zlahu ta la Isra'ila*. Ama tsa slna taŋ ya ná, slagħwa a ŋa dzanaghatá ghəŋa skwi ya kumaŋ Lazglafta, ta vlanťá tsi ta zlahu ta həŋ wa. Ka má si slagħusla tsi katsi ná, má zbəgla a lu ta sana mali ta ghəŋa gwal ksa slna Lazglafta, manda Melkisedek ya wu, má gi kla'atá mndu mataba mndəra la Levi manda Haruna má dza'a nzakwa tsi.

¹² Ka si mbəďapmbəďa Lazglafta ta mndərga mali ta ghəŋa gwal ta ksa slnani mantsa katsi ná, nda nza tkwe' ka mbəďaptá zlahu guli.

¹³ Tsəna mghama mu ta gwadə lu ta na gwadə na ta ghəŋani na ná, Yesu ya. Mataba mndəra sana

* **7:11** Vla skwi ŋa Lazglafta, la Isra'ila, mnana nda mna lu ta la Isra'ila ta zlahu ta ghəŋa vla skwi ŋa Lazglafta, ka mbəďatani ma sana vli.

mndu ta kul walaŋta ksa slna Lazglafta ta gwir tsatsi.

¹⁴ Nda sna lu guli ta tsatsi kazlay: Sabi ma mndəra la Yuda[†] kə'a. Nziya ya nza tsi ná, gwađan a Musa ta gwađa ta ghəŋa tsa mndəra taŋ ya ma fitika gwadayni ta gwađa ta ghəŋa gwal ta dra skwi ŋa Lazglafta wa.

Sana mali ta gara vgha nda Melkisedek

¹⁵ Skwi ta kdəgliŋtá tsaliŋta ná, zlagapzlaga sana mnda ksa slna Lazglafta. Manda va Melkisedek tsatsi guli.

¹⁶ Nza a tsa mndu ya ka mndu ta ksa slna Lazglafta manda ya ta mnata zlahu ta fata mndu wa. Tsatsi ná, nzanza tsatsi nda mbrakwa hafu ya kul kdəvakta.

¹⁷ Ka lu vindafta ma deftera Lazglafta na:
«Nda nza ka ŋa kdəkedzen ka mnda ksa slna Lazglafta,
manda Melkisedek[‡] ya» ka'a.

¹⁸ Mantsa ya ná, nda hərdá zlahu ŋa ghalya, kabga nda hta mbrakwani, hađ hayhayani wa.

¹⁹ Zlaha Musa ná, laviŋ a ta nanaftá mndu ka mndu tdúkwa ta wa ira Lazglafta wa. Ama ndanana ná, mutsafmutsa mu ta fata ghəŋ ta malaghuta. Tsaya dza'a bhadamaghata da Lazglafta.

²⁰ Ta ghəŋa tsa guli ná, ma fitika dza'a Lazglafta fata Yesu ka mali ta ghəŋa gwal ksa slnani ná, ka wađatá tsi ta wađu. Ama ma fitika pghatani ta la Levi, wađa a ta wađu wa.

[†] **7:14** Ngha ta Mata 1:1-2, Lukwa 3:33. [‡] **7:17** Zabura 110:4.

²¹ Yesu ná, nda wađu fata Lazglafta ka mnda ksa slnani, ma fitika mnatani kazlay: I'i Lazglafta na: «Wadawada yu, had'yu dza'a vrəglafta tida wu: “Nda nza ka ka mnda ksa slna ŋa kdekeden§ ” » kə'a.

²² Ma tsa wađu wada Lazglafta ya ná, grafgra amu ma Yesu kazlay: Mamu mu nda slərɓatá zughu ya ta malaghuta kə'a.

²³ Guli ná, tsa sanlaha ma gwal ksa slna Lazglafta ya ná, nda tska hahəŋ, kabga ta mtay hahəŋ ta mtaku had' həŋ ta gɗavata wa.

²⁴ Yesu ná, ŋa kdekeden nizatá nzakwa tsatsi. Slna tsa nzakwani ka mnda dra skwi ŋa Lazglafta ya guli, had' dza'a tsavapta wa.

²⁵ Tsaya guli kəl tsi ka slaghuta ka mnda mbanafata ŋa kdekeden ta inda gwal dza'a ɓhaku da Lazglafta nda ma tsatsi. Yesu ná, ŋa kdekeden nizatá nzakwani ka maga du'a da Lazglafta ta ghəŋa taŋ.

²⁶ Tsaya tama ná, nda nza Yesu ka mali ta ghəŋa gwal ksa slna Lazglafta ya pahan mu. Tsatsi ná, nda ghuɓa nizatá nzakwani, had' rutsak tida wa. Had' dmaku tida guli wa. Nza a tsatsi manda gwal dmaku wa. Klagha kla lu ta luwa.

²⁷ Nza a tsatsi manda hamata sanlaha ma la mali ta ghəŋa gwal ksa slna Lazglafta wa. Zba a tsatsi ta pla ghəŋ inda fitik ŋa ghəŋani, nda ya ŋa hamata mnduha guli wa. Turtuktuk plata tsatsi ta ghəŋ ma vlatani ta ghəŋani.

²⁸ La mali ta ghəŋa slna Lazglafta ya ta zbapta zlaha Musa ná, gwal nda hta nzakwa taŋ ya. Ma

§ 7:21 Zabura 110:4.

fitika wadāta Lazglafta ta tsa waḍu waḍa tsi ya, mbəḍapta tsa gwaḍa ya ta zlahā Musa. Ka fatá tsi ta zwanjani ḡa kḍekedzenj ka mali ta ghəḡa gwal ksa slna Lazglafta, ḡa dzanaghatá ghəḡa skwi kumanj tsi.

8

Yesu mali ta ghəḡa gwal ksa slna Lazglafta

¹ Wya mala dughwanj skwi ta mnə ḡni: Mamu mu nda mali ta ghəḡa gwal dra skwi ḡa Lazglafta. Tsatsi ná, ta luwa ta nzakwa tsatsi nda ga zeghwa dughurukwa Lazglafta*.

² Ta ksa slna tsatsi ma vərḍa həga tumpul ya magaf Mgham Lazglafta ta luwa ma vla nzakwa Lazglafta, ya magaf dzva mndu a wa.

³ Inda mali ta ghəḡa gwal ksa slna Lazglafta ná, fafa lu ḡa vla skwi ta vlata lu, nda skwa pla ghəḡ tani. Nda ra ka mutsafta ḡa amu ma mali ta ghəḡa gwal ksa slna Lazglafta guli ta skwi ḡa vlayni.

⁴ Ka má si ta hadik na Kristi katsi ná, ma had fitik dza'a nzata tsi ka mnda dra skwi ḡa Lazglafta wu, kabga nda ghada kluta gwal ta dra skwi ḡa Lazglafta ta vli manda ya mnaf zlahu.

⁵ Tsa slna ta magə tsa gwal ta maga slna Lazglafta ya ná, fwata skwi ta magaku ta luwa ya, sulkuma skwi ta magaku ta luwa ya guli. Ma fitika dza'a Musa ba həga tumpul ná, wya ka Lazglafta nda tsi: «Dasuwa káka, manda va tsa nzakwani maragha yu ta ghwá† ya ná, manda va tsaya káka da bafta,» ka'a. ⁶ Kahwathwata ná, slna dagala vlanj lu ta Yesu. Tsatsi ta nzamta ma takataka

* **8:1** Ngha ta Zabura 110:1. † **8:5** Ngha ta Sabi 25:40.

slərɓatá zughu dīna ta malaghuta, thaf lu ta tatá imi ta sləmən dīna ta malaghuta ya guli.

⁷ Ka si ma haɗ rutsak ta tsa taɗtaɗa dzratawi ya wu katsi, ma zbəgla a lu ta mahisani wa.

⁸ Manda tsaya ná, mamu rutsak kəl Lazglafta ka mnay ɗa taɗ. Ka'a mantsa:

«Dza'a saghasa fitik,
dza'a dzrəglafdzra yu ta wi ka lfidani mataba ɗa
nda la Isra'ila,
nda ya nda la Yuda,

⁹ nzata a manda tsa dzratawi dzraf yu
nda dzidziha taɗ ma tsa fitika hlagapta ɗa ta hən
nda dzva ɗa ma hadika Masar ya wa.

Hahən ka ghəɗa taɗ ta ɓadziɗtá tsa si dzratawa ɗa
nda hən ya, ka zliɗtá i'i ta hən guli,

¹⁰ Mantsa tama, wya tsa dzratawi dza'a dzrafta yu
nda la Isra'ila tahula tsa fitik ya.

Dza'a taghanaftagha yu ta zlahuha ɗa ta hən, ɗa
hanamta ɗa ta hən ma ndana taɗ,

thanamha yu ta hən ma ɗudufa taɗ. Dza'a nzanza
yu ka Lazglafta taɗ, ɗa nzakwa hahən ka
mnduha ɗa guli.

¹¹ Haɗ mndu dər turtuk dza'a taghəglanaftá
mndəra taɗ, dər zwanamani kazlay: Snaɗsna
ta Lazglafta kə'a wa.

Inda taɗ dza'a nda sna hən ta i'i, nda zwani tani,
nda glata mndu tani.

¹² Dza'a planapla yu ta krughuva taɗ,
havglakta a yu dekdek ta dmakuha taɗ wu,» ka'a.

¹³ Ma tsa mna gwada ta dzratawi ka lfid ya, niɗna
Lazglafta ka halatani ta tsa taɗtaɗani ya. Tsa ɗa
ghalya ta halaku ya, ta ghwan a ka hluta wa.

9

Tsəlbu ŋa Lazglafta ta hadik, nda ya ta luwa

¹ Ma tsa tanɗaŋa dzratawi ya, mamu tvi ya ta raku ŋa magay ka lu dza'a tsəlbu ŋa Lazglafta. Mamu hɛga guli ya banaf lu ta Lazglafta ta hadik,

² nda tumpul bafta lu ta tsa hɛga ya. Tanɗaŋa huda tsa hɛga ya ná, vli nda ghuɓa ta hga lu. Mida famta lu ta pitirla, nda tabəl, nda buradi ŋa Lazglafta. ³ Tahula mahisa zlala, mamu sana hudɪ ta hgu lu ka vli nda ghuɓa katakata.

⁴ Mida famta lu ta skwi ya tsaf lu ka dasu ta kəl lu ka dra urdi, nda blukuma dzratawi maganava lu ta dasu. Ma tsa blukum ya guli mamu siga ka dasu ndəgham lu ta mana mida, nda dafa Haruna si ta dzuslafta dzuslu ya, nda klamha his nda vinda ta gwada dzratawi tida.

⁵ Ka tsatsaftá lu ta Kerubuha his ta mara glakwa Lazglafta ta nzəganaghatá tsa blukum ya ka pghəganaghatá z lambak ta vli ya ta vlə lu ta us ŋa Lazglafta ŋa pla dmaku. Ama had' lu dza'a pasla gwada* ta tsaya ndana wa.

⁶ Mantsa ya gwagwatá nzakwa tsa hɛga ŋa gdata gwal ta dra skwi ŋa Lazglafta ta lami da maga slna tan ma tanɗaŋa hudani ya.

⁷ Ama ma tsa mahisa hudɪ ya, mali ta ghəŋa gwal ta dra skwi ŋa Lazglafta turtukwani ta lami dida, turtuk ma vaku, ŋa kladanamtani nda usa rini, ŋa

* **9:5** Ayaha ta gara vgha nda aya 2-5: Aya 2: Sabi 26:1-30, 25:31-40, 25:23-30. Aya 3: Sabi 26:31-33. Aya 4: sabi 30:1-6, 25:10-16, 16:33, Mbsak 17:16-26, Sabi 25:16, Vrafta ta zlahu 10:3-5. Aya 5: Sabi 25:17-22.

vlanṭá Lazglafta ṅa plinistá krughuvani[†], nda ya ṅa plinistá ṅa hamata mnduha guli.

⁸ Mantsa ya kumaṅta Sulkum nda ghuḅa ta mnamanta kazlay: Had tvi ṅa lami da tsa huḍi nda ghuḅa katakata ya, ka ta gḍavagḍa tsa tanṭaṅa huḍi ya wa.

⁹ Tsaya skwa gray nda skwi ta magaku gitana. Ta maray kazlay: Vla skwi ta vlə lu, nda pla ghəṅ ta plə lu ṅa Lazglafta ná, slaghu a ṅa dzanaghatá ghəṅa ghuḅatá dmakwa gwal ta tsəlḅu ṅani wu kə'a.

¹⁰ Gwada ta skwa zay, nda skwa say, nda tva ghuḅaku kavghakavgha kwenkwen ta taghamafta tsahaya. Tsa skwiha fafa lu laviṅ mnduha ta magay ya ná, nda nza tsahaya ṅa kzla mbəḍanafta Lazglafta ta inda skwi.

¹¹ Ndanana ná, saghasa Kristi ta nzakway ka mali ta ghəṅa gwal dra skwi ṅa Lazglafta famatá vərḍa skwiha ya ta tsu'u mu. Ka lami tsi nda ma həga tumpul dagala ta ḍinuta katakata, ya kul baftá mnda səla. Ta ghəṅa na hadik na a bafta Lazglafta guli wa.

¹² Ma tsa lami lamə Yesu turtuktuk da tsa huḍi nda ghuḅa katakata ya ná, lamə a nda klatá usa duguzumha nda zwaṅa lghəṅ wa. Vərḍa ṅani ma us vla tsi, ka mbamafta ṅa dekdek ma dmakuha mu.

¹³ Ghalya, ta pslapsla lu ta duguzumha, nda lghəṅha ka wutsika usani ta gwal ta gatá krughuvi manda ya ta mnə zlahu ya. Ta ksafksa lu ta vlək guli ka drata nda dra[‡], ṅa faḍaftá hutidifani ka

[†] **9:7** Aya 6: Mbsak 18:2-6. Aya 7: Ngha ta Livitik 16:2-34. [‡] **9:13** Ngha ta Levitik 16:14-16, Mbsak 19:9, 17-19.

dzay ta mnduha guli. Tsaya dza'a kəl tsa krughuva tan ya ka saha ta hən manda ya ta mnə zlahu.

¹⁴ Ka si mantša ya tsi, malaghumala usa Kristi pyu ka tsahaya. Ga a Kristi ta dmaku wu, ama ka klaftá tsi ta ghəñani ka vlanťá Lazglafta nda mbrakwa Sulkum nda ghuša. Na kdekedzen tsa Sulkum ya. Tsa usa Kristi ya ta ghušintá ŋudufamu, na zlanťa mu ta maga ghwadaka skwiha ya ta kla mndu da mtaku, ka magay mu ta slna Lazglafta ya ta vla hafu.

¹⁵ Tsaya kəl Kristi ka sladamta matakataka i Lazglafta nda mnduha, na dzrəglawawu ka lfid nda hən, na zlgħay gwal hagaf Lazglafta ta tsa nərma skwi tanaf tsi ta imi ta sləmən ta hən na vlanťá hən, na nzakwani ka na tan na dekdek ya. Əñka'a ka mtakwa Kristi ta varagaptá mnduha ma ghwadaka skwiha ya ta magə hən ma dzratawi ya na ghalya.

¹⁶ Ka fafa mndu ta sləkadani ná, ba graftá mtatá tsa mndu ta fatá sləkadani ya kada dga tsa skwani fa tsi ka sləkadani ya.

¹⁷ Ka ta ndiri mndu ta fatá sləkad ná, had lu ta ksantá tsa skwani fa tsi ka sləkadani ya wa, ba tahula mtutani kasi'i.

¹⁸ Mantša ya guli, dər tsa tanťanťa dzratawi ya ná, nda us magafta lu.

¹⁹ Tahula mnanafťa Musa ta inda zlahu ta mnduha demdem, manda ya mnaf zlahu, na klaftani ta usa zwana lghən nda na duguzumha ka gašanafta nda imi. Bəlaha ta sluhwa fwa izwap nda swida tuwaka dva hbun lu ta wa udzu, ka tsughumamta ma tsa us ya, ka wutsikay ta tsa deftera zlahu ya, nda ya ta inda mnduha.

20 «Nana na usa dzratawa Lazglafta nda kaghuni ka ŋanata kuni ta tsa dzratawi[§] ya,» ka'a ta mnay ta wutsik tsi ta həŋ.

21 Wutsikafha guli ta tsa həga tumpul ya, nda inda huzlaha mida ta kəl lu ka ksa slna ka tsəlbu ta kəma Lazglafta ya.

22 Manda ya mna zlahu ná, wər nda us ta ghuḅiŋta lu ta inda skwi. Ka pghu* a us ná, had' platá dmaku wa.

Platá ghəŋ pla Kristi ta ghuḅa dmaku

23 Nda ra ka ghuḅiŋta mantsa ya ta tsəna skwiha ta ghəŋa hadik na, kabga fwata vərda tsa skwiha ta luwa ya həŋ. Tsaha ta nzakway ka vərđakani ta luwa ya guli ná, nda ra ŋa taŋ nda pla ghəŋ ya ta malaptá tsa taŋtaŋani ya.

24 Lamə a Kristi da tsa vli nda ghuḅa katakata ma həga tumpul magaf mnda səla ya wa. Fwata tsa vərđani ta nzakway ta luwa ya tsaya. Tsatsi ná, ta luwa laghwa tsatsi. Ndanana, ta nzaku ta kəma Lazglafta ta gwada ma vla mu.

25 Inda vaku tsa mali ta ghəŋa gwal ta dra skwi ŋa Lazglafta ta dza'a da tsa vli nda ghuḅa katakata ma həga tumpul ya nda tatá usa rini. Ama Kristi ná, lamə a tsatsi ŋa gdata ta vlatá ghəŋani wa.

26 Ka má mantsa tsi ná, má mbəđava a fitika ghuyayni ta đanwa daga ka yawu zlagapta ghəŋa hadik wa. Turtuktuk səla zlagapta tsatsi ma na kdavakta fitik na. Ka vlanťá tsi ta ghəŋani ta Lazglafta ŋa hərdiŋťá dmakwa mu dekdek.

§ 9:20 Sabi 24:8. Ŋa ayaha 19-20, ngha ta 24:3-8. * 9:22 Aya 21: Ngha ta Livitik 8:15. Aya 22: Ngha ta Livitik 17:11.

²⁷ Inda mnda sɛla ná, thanaftha lu ta mtutani turtuktuk sɛla, tahula tsa ɲa tsanaghata Lazglafta ta guma.

²⁸ Manda tsaya Kristi guli, turtuktuk sɛla mtuta tsi, ɲa vɛlɛntá ghɛɲani ta Lazglafta, ɲa hɛrdɛɲtá dmakwa ndɛghata mnduha†, ɲa vrɛglagatani kamahis. Tsa vrɛglagata dza'a vrɛglagata tsi ya, ɲa hɛrdgɛltá dmaku a wa, ama ɲa mbanaftá gwal ta fata vgha ka kzlay.

10

¹ Zlaha Musa ná, vɛrdɛka nzidɛda tsa skwi ta sagha ya a wu, fuwatani ya. Laviɲ a dekdek ta payaftá gwal ta gavanavatá Lazglafta ɲa nzakwa taɲ manda ya ta kumay tsi wa. Waka tsa pla ghɛɲ ta gdata lu ta magay inda fitik, vaku nda vaku ya dza'a ghuɛɲta hɛɲ ta wa ira Lazglafta na?

² Ka si má ta ghuɛɲay tsi katsi, magata taɲ turtuktuk ya ná, má ndanɛgla a hɛɲ ta dmakuha taɲ wu, má zɛlɛzla lu ta plɛgɛltá ghɛɲ.

³ Tsaw mantasa ya a wa. Katɛk ná, tsa pla ghɛɲ ta plɛ hɛɲ ya, ta havanaktá hɛɲ ta dmakuha taɲ vaku nda vaku, had ta ghuɛɲtá hɛɲ,

⁴ kabga had usa lghɛɲha, nda duguzumha ta hɛrdɛɲtá dmaku wa.

⁵ Tsaya kɛl Kristi ka mnay ɲa Lazglafta ma fitika dza'ani saha ta ghɛɲa hadɛk, ka'a mantasa:

«Va a ka ta plaghata ghɛɲ nda rini wu, va a ka ta vlaghatá sana skwi ɲa plaghata ghɛɲ guli wa.

Ama ka vlihatá ka ta slu'uvgha ɲa vlaghata.

⁶ Zdɛgagha a skwi nda sɛla ta drɛ lu nda dra ta gwir,

† 9:28 Gray nda Isaya 53:12.

nda skwi ya ta vlaghata lu nda vla ɲa pla ghəŋ ta ghəŋa dmaku wa.

⁷ Ka yu mantsa: “Wana yu Lazglafta, sasa yu ta ghəŋa haɖik da maga skwi ya ta kumə ka, manda ya nda vinda ta ghəŋa ɗa ma deftera zlahu*,”» ka’a.

⁸ Ka Kristi mnuta karaku na: «Nda pla ghəŋ nda skwi nda səla tani, nda skwiha ta klafta lu ka vlaghata nda vla tani, nda skwiha nda səla ta drə lu nda dra ta gwir tani, nda skwi nda səla ta klafta lu ɲa pla ghəŋ ta ghəŋa dmaku tani, va a ka ta həŋ wu, zɗəgagha a həŋ guli wu,» ka’a. Ta wya maga manda va ya mna zlahu lu ta tsa pla ghəŋ ya kay guli.

⁹ Ka’a guli mantsa: «Wana yu, saghasa yu ɲa maga skwi ya ta kumə ka,» ka’a. Ka hlanatá tsi ta tsa taŋtaŋa pla ghəŋ ta plə lu ya, ka mbəɗapta nda mahisani.

¹⁰ Magamaga Yesu Kristi ta skwi ta kumə Lazglafta. Ka vlanɗá tsi ta ghəŋani ɲa pla ghəŋ turtuktuk səla. Mantsa ya kəl mu ka nzakway nda ghuɓa ta wa ira Lazglafta.

¹¹ Inda gwal ta dra skwi ɲa Lazglafta turtuk turtuk, ta sladu ta sladu ta nzata həŋ ka maga slna taŋ inda fitik, ta gɗata ta vla va tsa skwi turtuk ɲa hərdiŋta dmaku ya, ama laviŋ a ta hərdiŋta wa.

¹² Ama Yesu Kristi ná, turtuktuk vlata tsatsi ta ghəŋani ɲa pla ghəŋ ɲa hərdiŋta ɗekɗek ta dmakwa mnduha. Tahula tsa, ka nzatá tsi nda ga zeghwa Lazglafta.

* **10:7** Aya 5-7: Zabura 40:7-9, manda ya ta mnə Grek ɲa ghalya.

¹³ Ndanana, hada nzata tsi ka kzla pghanata Lazglafta ta ghumahani ka skwa ta dinlay səlani.

¹⁴ Ma tsa vlatani ta ghəṇani turtuktuk ya, ka nanaftá tsi ka gwal tdukwa ṇa dekdek ta wa ira Lazglafta, ta gwal ta ghuḅiṇta tsi ta dmakwa taṇ.

¹⁵ Ta tsalamaptsala Sulkum nda ghuḅa guli ka-zlay: Prək tsa pla ghəṇ turtuktuk ya kə'a. Ka'a karaku na:

¹⁶ «Wya tsa dzratawi dza'a yu dzrafta nda həṇ ma tsa fitik ya, ka Mgham Lazglafta.

Dza'a famfa yu ta zlahuha ḁa da ṇudufa taṇ, dza'a thanamtha yu ta həṇ ma ghunislaka taṇ,» ka'a.

¹⁷ Ka'a guli mantsa: «Had yu dza'a havglakta dekdek ta dmakuha taṇ, nda krughuvha taṇ wu,» ka'a.

¹⁸ Ka plinispla Lazglafta ta dmakwa mnduha ná, pahəgla a mnduha ta skwi ṇa vlanṭá Lazglafta ṇa hərdiṇtá dmakuha wa.

Gavanamava gava ta Lazglafta

¹⁹ Mantsa tama zwanama ḁa, nda pla vgha mu ta lami da tsa vli nda ghuḅa katakata ya nda ma usa Yesu.

²⁰ Tanaptá Yesu ta zlala, ka tamaptá lfida tvi ṇa lami nda tida ṇa mutsa hafu. Tsa zlala kuhwanap lu ya ná, vərḁa ka vgha Yesu dza lu yeya.

²¹ Tsaya tama ná, mamu mu nda mali ta ghəṇa gwal dra skwi ṇa Lazglafta ta hemanata, ta nzanaghatá həga Lazglafta.

²² Ma tsa nzakwani mantsa ya tama, gavanamava gava ta Lazglafta nda ṇuduf turtuk, nda fata ghəṇ dar, nda ghuḅata ṇuduf kul had dmaku mida, nda mbazatambaza nda imi tsələṇa.

²³ Sladafmaslada ta fatá ghəŋa mu ka gđata mu ta va mnay kazlay: Tsa mndu ta tamaftá imi ta sləməŋ ya ná, ŋərma mndu ya kə'a.

²⁴ Nghapma ngha ka sani nda sani, ŋa vlamatá mbrakwa đvuvustá vgha nda maga skwi dina.

²⁵ Ma tsanap mu ta tska vgha mu manda ya ta snuta sanlaha ta tsanapta ya. Katək ná, vlvusma mbraku sani nda sani. Sganaghamasga, kabga nda sna mu kazlay: Ndusa fitika vragata Mgham Yesu kə'a.

²⁶ Tahula snaŋta mu ta vərđa tvi, ka gđata mu ta gəgəltá dmaku ka palama katsi, grafmagra kazlay: Ta had sana skwi dza'a vlata lu ŋa pla ghəŋ ŋa hərdiŋtá dmaku wu kə'a.

²⁷ Ta ghəŋa kzlay ma zləŋ dza'a kzlə lu ta guma Lazglafta. Tsa guma ya ná, nda bla katakata, ka vu ghandand nzakwani dza'a dra ghumahani.

²⁸ Dər wati ma mndu ta kwalaghuta snatá zlaha Musa, ka mamu masləmtsəkha his ka hkən a tsi ta grafta katsi, ta dzadza lu ta tsa mndu ya, had tawa hidahidá tida wa.

²⁹ Ka si mantsa ya nzakwani nda zlaha Musa ya ní, kighkigh dza'a nzakwa tsi nda mndu ta zlridiŋtá Zwanja Lazglafta, ka razanaftá Sulkum ya ta vlamatá zđakatahudí ya tama? had hayhayani wu, ka'a nda us ya kəl Lazglafta ka dzraftawi nda tsi, ka ghuđiŋta nda tsi ya.

³⁰ Nda sna amu ta tsa mndu ta mnay kazlay: I'i dza'a vranamtá mndu ta skwi ya maga tsi, i'i dza'a planamta kə'a ya. Ka'a guli na: «Dza'a tsanaghatasa Mgham Lazglafta ta guma ta mnduhani,» ka'a.

³¹ Skwa zləŋay gwadá ta dəđamta mndu da dzva Lazglafta ya ta vla hafu.

³² Havakwahava ta nzakwa ghuni ghalya ma tanṭaṭa sṭaṭa ghuni ta gwada Lazglafta. Ma tsa fitik ya ná, susa kuni ta duni, ka su'uwafṭá kuni ta indani.

³³ Ta kəma inda mnduha rarazata lu, ka ganaptá iri ta sanlaha mataba ghuni tazlay. Ma sana fitik guli, ta gway kuni ta vgha nda sanlaha ta ghuya mndərga tsa dāṭwa ya.

³⁴ Ksuxsa ka hidahida ta kaghuni, na gwal ya hlaf lu ka pghamta ma gamak ta gwada ta Yesu. Hlugudughunusha lu ta huzla ghuni, ta rfu nda rfa kuni, ndanaṭ a kuni wu, kabga nda sna kuni mamu skwi da kaghuni ta malaghutá inda skwi kə'a. Tsa skwi ya guli ná, ṅa kdekedzenṅa nzakwani.

³⁵ Mantsa tama, ṅavawa ṅa ka dza'a kuni ta kəma ta kəma nda fata ghəṅa ghuni ta Lazglafta. Ka ṅavaṅa kuni, dza'a mutsay kuni ta nisəla ghuni dagala.

³⁶ Skwi ya ta raghunata ná, nzata ghuni nda su'ay, ka maga skwi ya ta zdəganatá Lazglafta, ṅa vlaghunatani ta skwi ya taghunaf tsi ta imi ta sləməṅ.

³⁷ Ka lu vindafta ma deftera Lazglafta na:

«Ta bəts nzda guli ná,
dza'a saghasa tsa mndu dza'a sagha ya, gərdata a
wa.

³⁸ Mndu ya tdukwa ta wa ira da ná,
dza'a nzakway nda hafu nda ma zlghay nda
ṅudufani.

Ama ka vraghuvra tsi nda hul zdəgləghihata a tsa
mndu ya wa,» ka'a.

³⁹ Amu ná, nza a amu tekwa mataba gwal ta vru
nda hul ṅa zadṭṭá ghəṅa tanṭa ya wa. Ama nda nza

amu tekw mataba gwal ta zlgħafta ta dza'a mutsa mbaku ya.

11

Zlgħay nda ɲuɖuf

¹ Zlgħay nda ɲuɖuf ná, graftá skwi ya faf lu ta ghəŋ tida ya. Fatá vgha kazlay: Mamu tsa skwi ya kahwathwata kə'a ya, dər ta ngha a iri.

² Ta ghəŋa zlgħay nda ɲuɖufa taŋ, kəl Lazglafta ka ghubanagħatá mnduha ghalya.

³ Nda ma zlgħay nda ɲuɖuf snaŋta mu kazlay: Nda gwadani magafta Lazglafta ta inda skwiha kə'a. Inda skwi ya ta nghaŋta lu nda iri ná, sabə ma skwi ya kul nghaŋtá* iri həŋ.

⁴ Nda ma zlgħay nda ɲuɖufani klafta Abel ta skwa pla ghəŋ ta malagħutá dīnaku ka ɲa Kayinu, ka vlanťá Lazglafta. Tsa zlgħay nda ɲuɖufani ya kəl Lazglafta ka klafta ka mndu tɖukwa, kabga tsu'aftsu'a ta tsa skwi vlanť tsi ya. Nda mta† Abel má mndani, ama kabga zlgħay nda ɲuɖufani ná, tata gwada tsatsi.

⁵ Nda ma zlgħay nda ɲuɖuf kəl Lazglafta ka klagħatá Inuk ta luwa, daŋ a ta mtaku wa. Ngha a lu guli wu, kabga klagħakla Lazglafta da tsatsi. Ka lu vindafta ma deftera Lazglafta na: Zɖəganazɖa Inuk ta Lazglafta‡ ma kɖaku tsi ka klagħata ta luwa.

⁶ Ka haɖ zlgħay nda ɲuɖuf wu ná, haɖ fi-tik zɖəgana mndu ta Lazglafta wa. Mndu ta gavadaghata da Lazglafta ná, dīna ka graftani

* **11:3** Ngha ta Zlrafta 1, Zabura 33:6, 9. † **11:4** Zlrafta 4:3-10.

‡ **11:5** Zlrafta 5:24.

kazlay: Mamu Lazglafta, ta magay ta skwi dina guli ŋa gwal ta zbay kə'a.

⁷ Nda ma zlgħay nda ŋuɖuf snata Nuhu ta gwada ya mnana Lazglafta ta ghəŋa skwi dza'a magaku ta kul nghaŋtá iri karaku. Ka tsaftá tsi ta kwambalu dagala manda ya mnanaf Lazglafta. Ka lamə tsi dida nda gwal ga taŋ tani, ka mbaftá həŋ. Ma tsa magatani mantsa ya tsanaghata tsi ta guma ta ghəŋa hadik. Ka klaftá Lazglafta ka mndu tɖukwa§ kabga zlgħay nda ŋuɖufani.

⁸ Nda ma zlgħay nda ŋuɖuf snata Abraham ta hgu hgaf Lazglafta, ka sli'aftá tsi ka lagħwi ta hadik ya dza'a vlaŋta Lazglafta ŋa ŋani. Ta sli'aftá tsi, sna a ta vli ta dza'a tsi wa.

⁹ Nda ma zlgħay nda ŋuɖuf, ka lagħa tsi nzata ka matbay ma tsa hadik dza'a lu vlaŋta, tanaf Lazglafta* ta imi ta sləməŋ ya. Ka nzaku tsi ta nzaku ma həga tumpul, mantsa ya i Izak nda Yakubu guli ta nzakway ka gwal nda gwa həŋ ma tsa tatá imi ta sləməŋ ya.

¹⁰ Ka nzatá Abraham ka kzla tsa luwa dihana Lazglafta ta tughwani† ya. Lazglafta ka ghəŋani ta garafta, tsatsi mnda bafta guli.

¹¹ Nda ma zlgħay nda ŋuɖuf mutsafta Abraham‡ ta zwaŋ ma halatani katakata. Markwa taŋ Sara guli tsutsa ka dzəghəŋ. Ka fatá tsi ta ghəŋani kazlay: Dza'a magay Lazglafta ta skwi manda ya mna tsi kə'a.

¹² Mantsa ya, ma mndu turtuk ya nda hala, ta ghwaŋ a ka mtaku wu, yata lu ta zivra mndu nda

§ 11:7 Zlrafta 6:13-22. * 11:9 Aya 8-9: Ngha ta Zlrafta 12:1-5, 23:4, 35:12, 27. † 11:10 Ngha ta 11:16, 12:22. ‡ 11:11 Ngha ta Zlrafta 18:11-14, 21:2.

ndəgha manda tekwatsa ta luwa, nda ya manda wutak ma ghwa§.

¹³ Ma zlgħay nda ɲuduf rwuta həŋ demdem, ta kul mutsaftá həŋ ta magatá tsa skwi tanaf Lazglafta ta imi ta sləməŋ ta həŋ ya. Ama grafgra həŋ kazlay: Dza'a magaku tsa skwi ya kə'a, harharhar ghəŋa taŋ ta ghəŋani. Ka graftá həŋ kahwathwata kazlay: Matbay ɲni ta wawutá wawaku* ta na ghəŋa hadik na kə'a.

¹⁴ Tsa gwal ta mnay mantsa ya ná, maraŋmara həŋ baŋluwa kazlay: Ta kzla vla taŋ həŋ kə'a.

¹⁵ Ndanəgla a həŋ dəkdək ta tsa vli sabə həŋ ya wa. Ka má ta ndanay həŋ katsi, má si vraghuvra həŋ.

¹⁶ Kahwathwata ná, vli ta malaghutá tsaya ɲa taŋ ta pahaŋta, vli ya ta nzakway ta luwa. Tsaya kəl tsi ka zdəganatá Lazglafta, na hgay ta hgə həŋ ka Lazglafta taŋ. Ka payanaftá tsi ta luwa taŋ ta həŋ.

¹⁷ Nda ma zlgħay nda ɲuduf kumafta Abraham ta vlatá zwaŋani Izak ɲa pla ghəŋ ma dzəghaŋta ya dzəghaŋ Lazglafta. Ka kumaftá tsi ta vlatá tsa kdakwakdakwa zwaŋani turtuktuk ya, dər má si tanafta Lazglafta ta imi ta sləməŋ ta ghəŋa tsa zwaŋ ya.

¹⁸ Ka Lazglafta si mnanata na: «Nda ma Izak ya taghaf yu ta imi ta sləmeŋ† ya dza'a yagapta zivra gha,» ka'a.

§ 11:12 Ngha ta Zlrafta 22:17. * 11:13 Ngha ta Zlrafta 23:4, 1 Krunik 29:15, Zabura 39:13. † 11:18 Ngha ta Zlrafta 22:1-14, Aya 18: Ngha ta Zlrafta 21:12.

19 Ka fata Abraham ta ndanani kazlay: Lavinɔlawa Lazglafta ta vraganaptá mndu ma mtaku nda hafu kə'a. Tsaya tama ná, ka nzaku Izak manda mndu vraganap lu ma mtaku kahwathwata.

20 Nda ma zlgħay nda ɲuduf tfanaghata Izak ta wi ta i Yakubu nda Isuwa, ta ghəŋa nzaku ya ká həŋ dza'a nzakway ta kəma.

21 Nda ma zlgħay nda ɲuduf tfanaghata Yakubu ta wi ta zwana Yusufu ma ndusakwani ka mtaku. Ta tfə tsi ta tsa wi ya ŋa taŋ, ka dzuɔuntá tsi ta vgha ta wa dafani ka tsəlɔu ta kəma Lazglafta‡.

22 Nda ma zlgħay nda ɲuduf mnanata Yusufu ta zwana la Isra'ila ma ndusakwani ka mtaku kazlay: Dza'a sli'apsli'a həŋ ma hadika Masar kə'a. Ka mnanatá tsi ta həŋ guli ta skwi ka həŋ dza'a magay nda ghudzifani§.

23 Nda ma zlgħay nda ɲuduf difanata dadahani ta Musa ka tili hkən manda yata. Dinadina tsa zwan ya ta wa ira taŋ. Zləŋaf a həŋ ta ɔlanapta taŋ ta zlah a mghama Masar wa.

24 Nda ma zlgħay nda ɲuduf kwalaghuta «Musa ma glatani ta hɔay ka zwanja makwa Fir'awna.*

25 Ta dran ghuyay da ta danwa kawadaga nda mnduha Lazglafta, ka rfay da ta rfu ma gay da ta dmaku ŋa fitik kwitikw.

26 Mal ghuydipta mnduha ta danwa manda ya dza'a ghuyanapta lu ta Kristi ya, ka inda skwa gadghəl ta hadika Masar,» ka'a, kabga nda fa ɲudufani ta skwi ya dza'a vlanja Lazglafta ta kəma.

‡ 11:21 Aya 20: Ngha ta Zrafta 27:27-29, 39-40, aya 21: Ngha ta Zrafta 48:1-20, 47:31. § 11:22 Ngha ta Zrafta 50:24-25, Sabi 13:19. * 11:24 Aya 23: Ngha ta Sabi 2:2, 1:22. Aya 24: Ngha ta Sabi 2:10-12.

27 Nda ma zlg hay nda ɲuɖuf sli'afta Musa ka zlanatá hadíka Masar, kul zləŋaŋta gatá sida mgham. Ka dihavatá tsi manda skwi nda ngha ta Lazglafta ya kul laviŋtá lu ta nghan̄ta nda iri ya.

28 Nda ma zlg hay nda ɲuɖuf tahanatá tsi ta skala Pak. Tahafwa taha ta us ta watgha, ka'a nda la Isra'ila, kada kwala duhwala Lazglafta ya dza'a ghunakta lu da rwa zumala la Masar da rwiŋtá ɲa ghuni guli, ka'a.

29 Nda ma zlg hay nda ɲuɖuf tsughwadapta zwana la Isra'ila ta drəfa dva manda skwi ta ghwalata vli. Ama ka tsughwadapta aŋni manda ɲa taŋ ya ka la Masar ná, ka nu'amtá† həŋ mida.

30 Nda ma zlg hay nda ɲuɖuf zliŋta la Isra'ila ta muhula luwa Yeriku manda magata taŋ ta fitik ndəfáŋ ta wawanafta.

31 Nda ma zlg hay nda ɲuɖuf tsu'afta‡ Rahab, sana marakw ta hla iri ta mnduha la Isra'ila ta labə da vitsa luwa taŋ. Ma lagha la Isra'ila da rwanatá gwal pgha ghəŋ nda Lazglafta, ka zlanatá həŋ ta tsatsi nda hafu.

32 Nu dza'a mnəgəлта yu ka malaghutá tsa tama? Nda hta fitik ka mnəgəлта da ta gwada ta ghəŋa i: Zideyuŋ, nda Barak, nda Samsuŋ, nda Yafte, nda Dawuda, nda Samuyel, nda la anabiha§.

33 Hahəŋ ná, nda ma zlg hay nda ɲuɖuf zazakta həŋ ta hadíkha nda vulu. Ka magatá həŋ ta skwi tɖukwa, ka mutsaftá həŋ ta skwi ya tanaf Lazglafta

† **11:29** Aya 27: Ngha ta Sabi 2:15, aya 28: Ngha ta Sabi 12:21-30. Aya 29: Ngha ta Sabi 14:21-31. ‡ **11:31** Aya 30: Ngha ta Yusuwa 6:12-21, aya 31: Ngha ta Yusuwa 6:22-25, 2:1-21. § **11:32** Ngha ta Guma 6-7, 4-5, 11-12, 1 Samuyel 16:1-1 Mghamha 2:11, 1 Samuyel 1:1–25:1.

ta imi ta sləməŋ ta həŋ. Ka hahanafá həŋ ta wi ta rveriha.

³⁴ Ka niŋtá həŋ ta zlgħakwa vu ləmtək. Ma sli'a mnduha pslata həŋ nda kafay, ka ndaptá həŋ mida. Had mbraku ma həŋ wu, ama ka nuta həŋ ka gwal nda mbra. Ma fitika vulu, ka nuta həŋ ka bigwala, ka ŋawafá həŋ ta sludza hadikha kavghakavgha.

³⁵ Ka ngħəgləŋtá mi'aha ta mnduha taŋ si ta rwuta ta vragapta* nda hafu.

Ama sanlaha ya ná, kwihinj nda kwikwiha lu ta həŋ ka tataɗaptá həŋ, ka kwalaghutá həŋ ta zlanatá həŋ ŋa mutsa sli'agapta ma mtaku nda hafu ya ta malaghuta.

³⁶ Ŋa sanlaha ya guli ná, gagə nda gaga lu ta həŋ, ka sləvaptá həŋ. Tsatsaf nda tsatsa lu nda zida ta sanlaha ka pghamta ma gamak.

³⁷ Nda pala zlazlərtsata lu ta sanlaha ka pslatá həŋ, ɗatsanap nda ɗatsa lu ta sanlaha, tsasla nda kafay lu ta sanlaha, ka pslatá həŋ. Hwayapta ka ra vli ŋa sanlaha, ka nutá həŋ ka pɗu ka kla huta ta tuwak nda ŋa gu ta vgha. Ka ghuyanaptá lu ta ɗəŋwa, ka ganaptá lu ta iri† ta həŋ.

³⁸ Hwəhwayaku ka ra vli kurandazl ma mtak, nda ya ma ghurum ma hadik ŋa sanlaha. Ra a ghəŋa hadik ka ŋa tsa mnduha ya wa.

³⁹ Inda taŋ zɗəganazɗa həŋ ta Lazglafta, kabga zlgħay nda ŋudufa taŋ. Tsaw ta mutsaf a həŋ ta tsa

* **11:35** Aya 33: Ngha ta Daniyel 6, aya 34: Ngha ta Daniyel 3:1-30, aya 35: Ngha ta 1 Mghamha 17:17-24, 2 Mghamha 4:18-37.

† **11:37** Aya 36: Ngha ta 1 Mghamha 22:26-27, 2 Krunik 18:25-26, Irmija 20:2 37:15, 38:6, aya 37: Ngha ta 2 Krunik 24:21.

skwi ya tanaf Lazglafta ta imi ta sləmən ta hən ya wa.

⁴⁰ Payafpaya Lazglafta ta skwi ta malaptá dīnuta ŋa mu. Ma ndanani ná, va a ta dzanaghatá ghəŋa slnani nda hahən nda ghəŋa tan kul had amu hada wa.

12

Mbra vgha ma ghuya danwa

¹ Tsaya tama, mantsa ya ndəghata tsa masləm̄tsəkha ta wamafta ya. Pghinmapgha ta inda skwi ta ndəgamata ta gərdá amu, nda dmakuha ta kasa amu, ka hwaya mu dina ta vərdaka hwaya ya mnama Lazglafta ŋa hwayay.

² Ka fafta mu ta iri ta Yesu ya ta tahamatá zlḡhay nda ŋuduf, tsatsi guli dza'a ḡhadamaghata da vla dzatá ghəŋani. Tsatsi ta tsu'aftá mtutani ta udza zləŋay. Ksa a ka hula nda mndərga tsa mtaku ya wu, kabga nda fa ghəŋani ta rfu ya payana Lazglafta. Ndana tama, nda ga zəghwa Lazglafta* ta nzakwa tsi.

³ Ndanawandana ta ghəŋa ya ka Yesu su'aftá mndərga husan̄ta ya husan̄ tsi ta ghwadaka mnduha, kada kwala kuni ta rwa malandugu.

⁴ Ma vulu ya ta vulu kuni nda dmaku ná, ta vula a kuni karaku ta ya dza'a kladaghunaghata ta wa hdak wa.

⁵ Zanapza kuni ta gwada Lazglafta ta vla mbraku ŋa zwanani ra?

«Zwan̄a dá! Ka ta zlahay Mgham Lazglafta ta kagha katsi, fafa ta ghən, ma kla ka ta ghən tida ka dvaghaghadv̄a tsi.

* 12:2 Ngha ta Zabura 110:1.

⁶ Mndu ta zlahu tsi ta d̄vu Mgham Lazglafta.

Mndu ya klaf tsi ka zwanani† ta dzə tsi guli.»

⁷ Su'uwasu'a ta ghuya d̄an̄waha ya ta kəl Lazglafta ka zlahu kaghuni nda tsi. Tsa ghuya d̄an̄wa ya ta maran̄ta kazlay: Klaf ka zwanani Lazglafta ta kaghuni kə'a. Mamu zwan̄ kul had̄ dani ta zlahay ra?

⁸ Ka si zlahu a tsi ta kaghuni ka zwanani ya wu katsi ná, wər̄da zwanani a kuni wu, masagwa kuni nda tsa.

⁹ Skwi guli ná, mamu mu nda dadaha mu ma na ghə̄ŋa had̄ik na ta zlahu amu, ta snay mu ta gwada da hə̄ŋ. Dani ma Sulkumha yeya tama dza'a kwal mu sna gwada da tsi ŋa mutsa hafu rki na?

¹⁰ Ta zlahay dadaha mu ta amu ŋa fitik kwitikw, manda ya ta gradapta hə̄ŋ kazlay: Ma dza'a d̄ina mantsa kə'a. Ama Lazglafta ná, ŋa kata amu ta zlahu tsi ta amu, ŋa mutsay mu ta mayaka mu ma tsa nzakwani nda ghūba ya.

¹¹ Ma tsa fitik ta zlahu lu ta amu ya ná, nda nza ka skwi kul zd̄əgamata, rfa a mu ta rfu ta ghə̄ŋani wa. Ama tahula tsa, ŋa yiganaptani ta zd̄aku, nda nzaku td̄ukwa ta tsa gwal zlahaf lu ya.

Dvu nda zlahu

¹² Ka si mantsa tsi, d̄ayapwadaya ta dzvuha ghuni ta hə̄rfuta ya. Sifanafwa sifa ta karama ghuni ta labuta ya guli.

¹³ Mbadawambada ta mbada ta tvi ya nda slada‡, kada kwala səla ya nda wər̄da ta kd̄in̄ta, katək ná, ka mbafta tsi.

† **12:6** Ngha ta Mahdihdi 3:11-12. ‡ **12:13** Aya 12-13: Ngha ta Isaya 35:3 nda Mahdihdi 4:26.

14 Zbawazba ta nzata nda zɔaku nda inda mndu. Ka nzata kuni nda ghuɓa ta wa ira Lazglafta. Ka haɗ tsi mantasa wu ná, haɗ ya dər turtuk ma kaghuni dza'a nghanɗá kuma Lazglafta wa.

15 Dasuwa ka kuni yaha mndu dər turtuk da mbəɗanatá hul ta zɔakatahuda Lazglafta. Yaha ya dər ka turtuk da nzakway manda slrəŋ ɗahɗaha da ɗyamta ka ɓadza ndəghata mnduhaŦ.

16 Dasuwa ka kuni, yaha gwal ta hliri nzakway mataba ghuni. Yaha mndu dər turtuk mataba ghuni da vziŋtá skwi ta nzakway ka ŋa Lazglafta, manda Isuwa ta skwaptá ma malmalani nda skwa zay kwenkwen ya.

17 Tahula tsa, manda ya snaŋ kuni, ka lagha tsi da zlgha tfawani da dani, ka kwalaghutá dani. Traptra ta ksanaktá ghəŋa dani, kulam nda psayni ta tsa tfawi ya nda ima taw* ta iri.

18 Gavadagha ta vata ghwá Sinay laviŋ lu ta ksaŋta nda dzvu ya a kuni wa. Dər tavata vu ta zlghaku gigiga, dər tavata grusl tɗik, dər tavata mghama falak,

19 dər tavata ghudzaga duli, dər tavata kuzlahatá lwi ya kəl gwal ta snay ka mnay kazlay: Ma gwadgəlgana† ka kə'a ya a kuni wa.

20 Ndəbandəba həŋ ta dzvu, kabga laviŋ a həŋ ta ŋaftá tsa skwi mnana lu ta həŋ kazlay: Inda mndu dza'a ksaŋtá tsa ghwá ya, dər má nimtak tsi, dza'a zlrtsazlrtsa lu nda pala kə'a ya.

21 Ka ganaftá tsa skwi nghan həŋ ya ta zləŋ ta həŋ, ka mnə Musa kazlay: Ta ghudzaku vgha ɗa da

Ŧ 12:15 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 29:17. * 12:17 Aya 16-17: Ngha ta Zlrafta 25:29-34, 27:30-40. † 12:19 Aya 18-19: Ngha ta Sabi 19:16-22.

zləŋ‡ katakata kə'a.

²² Ama kaghuni, gavadagha ta vata ghwá Siyuna, nda ya tavata luwa Lazglafta ya ta vla hafu tsaya ta nzakway ka Ursalima ta luwa, nda tskata vgha duhwalha Lazglafta ka rfu kul lavinjá lu ta mbəďaftá həŋ ya kuni.

²³ Gavadagha tavata guyatá vgha mnduha Lazglafta ta nzakway ka zumaliha vindam lu ta hga taŋ ma defteri ta luwa kuni. Gavadagha tavata mnda tsa guma ta ghəŋa inda mnduha demdem ta nzakway ka Lazglafta kuni, nda ya tavata sulkuma mnduha tdukwa, gwal ta kďanakta ya kuni.

²⁴ Gavadagha tavata Yesu ta nzamta mataba mnduha nda Lazglafta ŋa dzraftawi ka lfid ya kuni. Gavadagha tavata usa Yesu ya kəl tsi ka wutsikatá mnduha nda tsi ya kuni. Malaghumala gwada ta gwadə tsa us ya, ka ŋa AbelŠ ta mnata.

²⁵ Dasuwa ka kuni! Yaha kuni da kwalaghutá snanťá lwa Lazglafta ya ta gwada nda kaghuni! Ghalya, tsa gwal ta kwalaghutá snatá gwada tsa mndu ta mnay ŋa taŋ ta ghəŋa hadik* ya ná, ndap a həŋ ma guma wa. Amu yeya dza'a ndapta ka mbəďanambəďa mu ta hul ta Lazglafta ta gwada nda amu daga ta luwa rki tama?

²⁶ Ma tsa fitik ya, ka ghudzanaftá lwa Lazglafta ta hadik. Ndanana, ka tamaftá tsi ta imi ta sləməŋ kazlay: Ta turtuktuk ta dza'a ghudzanafta yu guli ŋa kwanahani. Hadik nda ghəŋani a dza'a yu

‡ 12:21 Aya 20: Ngha ta Sabi 19:12-13, aya 21: Gray nda Vrafta ta Zlahu 9:19. § 12:24 Ngha ta Zrafta 4:10. * 12:25 Gray nda Sabi 20:22.

ghudzanafta wu, nda luwa† tani kə'a.

²⁷ Tsa gwada ya mnə tsi kazlay: Ta turtuktuk kə'a ya ná, ta maray ɲa mu kazlay: Inda skwi ya zlaganap lu nda tsa ná, dza'a ghudzanafghudza lu ɲa hlutani, kada gdavata tsa kul had ta ghudzavata ya.

²⁸ Ya mantsa tsi ya, rfamarfa ta Lazglafta ta vlamatá ga mgham ya kul had ta ghudzavata. Maranmamara ta tsa rfay mu ya nda ma maganatá slna ya ta zdəganata nda haniɲtá ghəɲ, nda ya nda zləɲay.

²⁹ Lazglafta mu ná, vu ta zadanatá‡ skwi ya.

13

Vərda gwal nda guya ghəɲa taɲ

¹ Gdavawagda nda dvuvustá sani nda sani manda la zwanama.

² Yaha kuni zanaptá tsu'afta dīna ta matbay. Ma tsa magay mantsa ya kəl sanlaha ka tsu'aftá duhwalha Lazglafta kul snanṭá* həɲ.

³ Havapwahava ka gwal ma gamak, manda skwi kawadaga kuni nda həɲ. Havapwa hava ka gwal ta gə lu ta iri ɲa taɲ, kabga mnda səla kaghuni guli manda va hahəɲ.

⁴ Inda kaghuni demdem, vlanwavla ta sgit ta klvntá vgha, yaha marakw dər zə'al da hliri, kabga dza'a tsay Lazglafta ta guma ta ghəɲa gwal ta maga sli'ɲsli'ɲ, nda gwal ta hliri tani.

⁵ Yaha tsemi da tdaghatá kaghuni. Rfawarfa ta rfu ta ghəɲa kuraghuta ya da kaghuni, kabga ka

† 12:26 Ngha ta Hagay 2:6. ‡ 12:29 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 4:24.

* 13:2 Ngha ta Zlrafta 18:1-8, 19:1-3.

Lazglafta na: «Had yu dza'a zlaghata wu, had yu dza'a walan† vzighista wu,» ka'a.

⁶ Tsaya ta kæl dær wati ma amu ka mnay nda fata ghəŋ kazlay:

ta katay Mgham Lazglafta ta i'i, had sana skwi ta zləŋə yu wu,
nu dza'a magihata mndu‡ na kə'a ya.

⁷ Havakwa maliha ghuni, gwal ta mnaghunatá gwada Lazglafta. Havakwahava ká həŋ nzakwagapta, nda ya ká həŋ mtaku§. Ka kla kuni ta sada zlgħay nda ŋudufa taŋ.

⁸ Va tsa Yesu Kristi ya ta nzakway dahawu, tsa tsatsi ya ta nzakway gita, tsatsi dza'a nzakway ŋa kdekeden guli.

⁹ Dasuwa ka kuni, yaha sana ghwadaka tagha skwiha kavghakavgha da sagha da ghəŋa ghuni. Zdakatahuda Lazglafta na skwi ta mbranaftá ŋudufa mndu. Tagha skwi kavghakavgha ta ghəŋa za skwa zay a wa. Gwal ta ksa tva mndərga tsa tagha skwi ya ná, had ta kata* həŋ wa.

¹⁰ Tsa gwal ta dra skwi ŋa Lazglafta mataba la Yahuda ya ná, had wa taŋ ka za skwi ta ŋa mu ma gwir† wa.

¹¹ Tsa mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta mataba la Yahuda ya ná, usa rini ŋani ta kladamta da tsa vli nda ghuḅa katakata ya, ŋa pla dmaku. Ama slu'a tsa rini ya, ta drinta tahula luwa‡ lu.

† **13:5** Ngha ta Vrafta ta Zlahu 31:6, 8, Yusuwa 1:5. ‡ **13:6** Ngha ta Zabura 118:6. § **13:7** Gray nda 10:32-33. * **13:9** Ngha ta Ruma 14:2-23, 1 La Kwareŋt 8:8, La Kwalus 2:16-22, 1 Timute 4:3. † **13:10** Gray nda 9:11-14, 13:11-12. ‡ **13:11** Zlahu 16:27.

¹² Tsaya kəl Yesu ka mtuta guli tahula luwa§, ɲa ghuḡiɲtá dmakwa mnduha nda ma ɲani ma us.

¹³ Sli'afmasli'a amu tama ka dza'a mu da guyay tahula luwa, ka su'a amu guli ta mndərga tsa giri ganap lu ya,

¹⁴ kabga ta na ghəɲa hadik na a luwa amu ɲa kdekedzen wa. Ama luwa dza'a nzakway* ɲa kdekedzen ɲa amu ta pahay.

¹⁵ Gdamagda ta zləzlvə Lazglafta ka nzakwa tsi manda skwa pla ghəɲ nda ma Yesu Kristi. Zləzlvama hgani nda gwada ma wa mu.

¹⁶ Yaha kuni zlanatá maga zdaku, nda katanɲtá mndu, kabga mndərga tsa skwiha ta vlata həɲ ya ta zdəganatá Lazglafta.

¹⁷ Snawasna ta gwada da maliha ghuni, ka sna kuni ta skwi ta mnaghunata həɲ. Hahəɲ ta ng-hapta ka hafa ghuni, kabga dza'a zlghay həɲ ta wani da Lazglafta. Snawasna ta gwada da həɲ, ya dza'a kəl həɲ ka maga slna taɲ nda rfu, nda ɲada ghəɲ a wa. Ka nda ɲada ghəɲ tsi ná, kataghunaftá a tsa wa.

¹⁸ Magawa du'a ta ghəɲa aɲni. Grafgra ɲni ka-zlay: Had sana bədzaku ya maga ɲni wu kə'a ma ndana ɲni. Ta kumay ɲni ta gdata ɲni ta maga skwi dīnadīna inda fitik.

¹⁹ Kdəkwəkdək, ta ndəba dzvu yu da kaghuni, magawa du'a ta ghəɲa da, ka mutsidifta Lazglafta ta vradapta da misimmisim da kaghuni.

Maga du'a

²⁰ Lazglafta ya ta vla zdaku ta vraganaptá Mgham mu Yesu mataba gwal nda rwa, ka nzakw

§ 13:12 Ngha ta Yuhwana 19:17, 20. * 13:14 Gray nda 11:10, 16.

tsi ka mndu dagala ta ngha tuwakha. Nda ma usani vla tsi ɲa pla ghəŋ, mutsafta lu ta dzraftawi ɲa kdekeden.

²¹ Ka vlaghunavla Lazglafta ta mbrakwa maga inda skwi dīna, ɲa magay ghuni ta skwi ya ta kumə tsi. Ka maga tsi ma amu ta skwi ya ta zdəganata nda ma Yesu Kristi ta nzakway ɲani glaku ɲa kdekeden ya. Amin!

Kdīŋta nda ga zgu

²² Zwanama da, vindaghunaf vinda yu ta na delewer na ɲa vlaghunata mbraku. Ki'a nda ki'a yeya vindaghunafta yu. Kdəkwakdək ka ɲanata kuni ta tsəna gwadaha na ma ɲudufa ghuni.

²³ Ta snaghunamsna yu kazlay: Zligiŋzla lu ta zwanama mu Timute[†] ma gamak kə'a. Ka ɓhagagha ɓha tsi misimmisim, dza'a labla yu da kaghuni kawadaga nda tsi.

²⁴ Ka ganaghata kuni ta zgu ta maliha ghuni demdem, nda inda mnduha Lazglafta tani. Ta ga zgu zwanama ma luwa Italiya ɲa ghuni.

²⁵ Ka nza zdakatahuda Lazglafta kawadaga nda kaghuni demdem.

[†] **13:23** Ngha ta Slna gwal ghunay 16:1.

Deftera Lfida Dzratawi New Testament in Hdi

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Hdi

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Hdi

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

f257b780-c0dd-5cce-9b20-430484439898